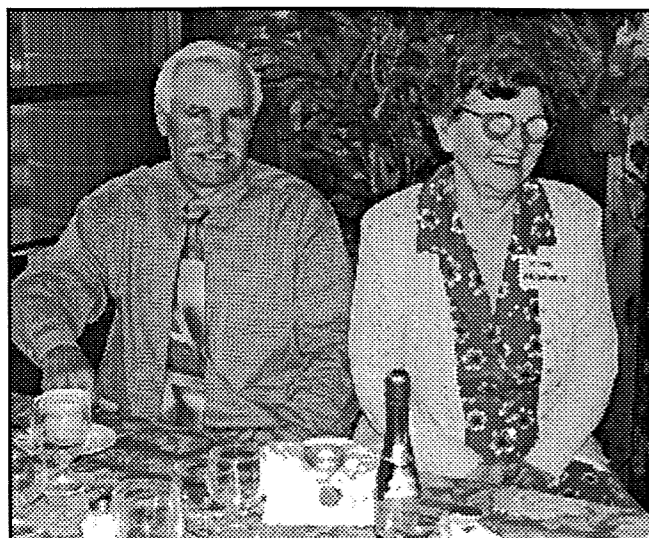
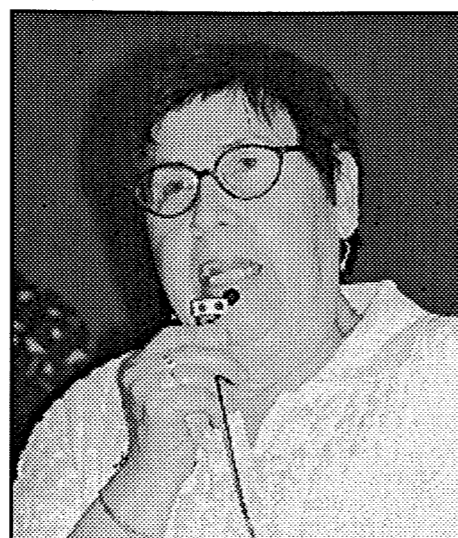

Kevätkokouks

1000455 2
SUOMEN KUUROSOKEAT RY
SANNA NIINIKOSKI
UUDENMAANKATU 28
00120 HELSINKI

Eine Väisänen sai syntymäpäivän kunniaksi pienen shampanjapullon. Vieressä hymyilee hänen miehensä Eino Kolu.

Justiina alias Hilikka Kasurinen vaati ponnekkaasti kuntoutusta myös "meille vanhoille".

Soile ja Riku keskustelivat niin vilkkaasti, että Anitan kahvikuppi oli vaarassa kaatua. (Kuvat: Raili Karisaari)

TUNTOSARVI 24.vuosikerta, ISSN 0358-2280

Julkaisija: Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28, 00120 Helsinki.
Puhelin (09) 5495 350. Tekstipuhelin (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Päätoimittaja: Anu-Liisa Rönkä **Toimittaja:** Raili Karisaari

Toimitusneuvosto: Anu-Liisa Rönkä, Unto Honkanen, Vieno Hyttinen, Marja-Liisa Ritala, Ritva Väisänen, Ulla Kungas, Raili Karisaari.

Vuosikerta 150 mk. Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteinä, videona, ruotsinkielisenä käännöksenä ja sähköpostina.

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Toukokuu 5/1998

Kevään kirja: Sokeiden planeetta

Markasta euroon

Suomen suosituin Linnanmäki

Sisällys

Toimitukselta: Kulttuuria	2
Pääkirjoitus Elisa Mikkola.....	3
Sokeiden planeetta.....	4
Kirjailija Stephen Kuusisto	6
Sanoilla maalattu maisema	8
Markka muuttuu euroksi	10
Mitä tiedotus tekee?	12
Pekka on uusi psykologi	14
Terveysaineistoa erityisryhmille	14
Kulttuuripäivät ensi syksynä	15
Linnanmäki – vanhin ja suosituin	16
Ilmapallon historiaa	18
Suvivirsi soi Kouvolassa	19

Kannen kuva: Anita Palo ja Soile Silvennoinen kevätkokouksessa Kouvolassa. Kuva: RK

Seuraava Tuntosarvi on kesän kaksoisnumero, jossa julkaisemme mahdollisimman paljon Lukijan postia. Aineiston pitäisi olla toimituksessa viimeistään 12.6. Lehti ilmestyy 24.6.

Kulttuuria

Tämä Tuntosarven toukokuun numero sisältää kulttuuripainotteista asiaa. Lehdessä on juttu tänä keväänä ilmestyneestä kirjasta, jonka nimi on *Sokeiden planeetta*. Kirjan on kirjoittanut vaikeasti näkövammaisen amerikkalaiskirjailija **Stephen Kuusisto**.

Kirja kertoo Kuusiston omasta elämästä ja hänen vaikeuksistaan. Tarinalla on onnellinen loppu. Viesti kuuluu: jokaisen ihmisen kannattaa tehdä työtä oman itsensä hyväksymisen eteen.

– Tämän työn avulla voi saavuttaa elämän, sanoi kirjailija vieraillessaan Helsingissä.

Eero Vartio ja **Leena Honkanen** julkaisevat toukokuussa kirjan, joka käsittelee syntymäsokeiden visuaalista maailmankuvaa. Kirjan nimi on Sanoilla maalattu maisema. – Syntymäsokeaa ympäröi hänelle näkymätön näkyvä maailma, josta on pakko tietää jotakin ja joka on pakko ottaa huomioon, kirjoittaa Vartio tässä lehdessä.

Mukana myös asiaa muun muassa ensi syksyn kulttuuripäivistä, Linnanmäen huvipuistosta ja ilmapallon historiasta. (A-LR)

Hyvät ystävät!

Yhdistyksemme kevätkokouksessa Kouvolassa 9.–10.5. käytiin läpi viime vuoden toimintaa ja taloutta, hyväksyttiin toimintakertomus sekä tilinpäätös ja tase vuodelta 1997.

- Samalla kun me täällä keskustuimistossa lopettelemme vuotta 1997, suunnittelemme muutoksia vuoden 1998 toimintasuunnitelmaan saatujen rahoituspäätösten mukaisesti sekä aloitamme vuoden 1999 suunnittelun. Ensi vuoden suunnittelua varten keräämme toiveita ja ideoita monilta eri tahoilta. Jäseniltä tulee syys- ja kevätkokouksen yhteydessä toiveita, kursseilla ja leireillä sekä yksittäisissä ○ tapaamisissa tulee esille hyviä ideoita.

Kaikki nämä kerätään ja niistä keskustellaan hallituksessa useaan kertaan, jotta löydetään ne, mitkä ovat tulevana vuonna tärkeimpiä ja mahdollisia toteuttaa. Toiveita tuki tulee paljon enemmän mihin yhdistyksemme voimavarat riittävät ja valintaa täytyy tehdä useamman hyvän idean välillä.

Rahoittajilla on omat aikataulunsa, jota meidän on noudatettava. Kansaneläkelaitokselle on jätettävä sopeutumisvalmennuksen hakemukset kesäkuun loppuun mennessä. Raha-automaattiyhdistykselle jätetään maaliskuussa investointihakemukset, toukokuussa uusia projekteja koskevat hakemukset ja syyskuussa muut hakemukset. Keskussairaaloiden kanssa neuvotellaan kuntoutussopimuksista loppuvuodesta. Näin keväällä aloitamme neuvottelut myös muiden yhteistyökumppaneiden kanssa: esim. ARLAn kanssa on suunnitella ensi vuodeksi Tiedottajakurssi kuurosokeille.

Tulevan vuoden suunnittelu on kuin palapelin kokoamista: ensin on löydettävä suuret linjat – palapelin reunat – ja sitten aloitettava palojen asettelu paikoilleen. Työstämisen kautta löytyy lopullinen kokonaisuus. Tarvitsemme kuitenkin palojen keräämiseen jokaisen jäsenen ja palvelujen käyttäjän toiveita ja ideoita.

Elisa Mikkola
Toiminnanjohtaja

Sokeiden planeetta

Anu-Liisa Rönkä

Amerikkalainen kirjailija **Stephen Kuusisto** on kirjoittanut kirjan *Sokeiden planeetta*. Kirja ilmestyi huhtikuussa suomeksi ja kirjailija vieraili tapahtuman kunniaksi Helsingissä.

Kirjailija Stephen Kuusisto on vaikeasti näkövammaisen. Hän kertoo Sokeiden planeetassa omasta elämästään. Kirjan nimi tulee kirjailijan kuvitelmasta, että jossakin avaruudessa on olemassa sokeiden planeetta.

Siellä saa vapaasti kosketella kaikkea mahdollista: kasvoja, maalauksia, puutarhoja. Siellä ei ole nälkää vatsassa eikä nälkää silmissä. Sokeiden planeetalla itseinho on museo, Kuusisto kirjoittaa.

Siellä kenenkään ei tarvitse parantua sokeudestaan. Sokeus on eräänlaista musiikkia, vähän niin kuin sooloklarinetti Bartókin mielikuvituksessa.

Stephen Kuusisto syntyi vaikeasti näkövammaisena kolme kuukautta ennen laskettua aikaa. Hänen vanhempansa kasvattivat hänet käyttäytymään kuin näkövammaa ei olisi. Hän eli lapsuutensa ja nuoruutensa näkevää teeskennellen. Hän hurjasteli polkupyörällä ja kieltäytyi ajattelemasta vaaroja. Hän ei kertonut edes tyttöystävälleen, kuinka vähäinen hänen näkönsä oli. Hän pelkäsi oman avuttomuutensa paljastumista.

Onnettomuus

Opiskeluvuosina Kuusistolle sattui onnettomuus, jonka seurauksena hän sokeutui lähes täysin. Teeskenteleminen ei enää onnistunut.

Onnettomuus oli vienyt minulta kyvyn hallita vammaani, jonka olin ehtinyt jo kuvitella saaneeni aisoihin ikiajoiksi.

Niinpä ajan partani ja otan aspiriinin. Sitten soitan numerotieduste-

luun ja kysyn New Yorkin osavaltion näkövammaisten neuvottelukunnan puhelinnumeroa. Tarvitsen apua kävelemiseen.

Olen tarvinnut apua koko ikäni. Niin yksinkertaista se on.

Valkoinen keppi

Kuusisto kertoo liikkumistaidon ohjaajalle, miten hän kammoaa katukäytävien reunakiviä, kiiltäviä polkupyöriä, lasten leluja, roskatynnyreiden kansia ja kaikkialla vaanivia kuoppia. Puhuessaan hän tajuaa, miten vapauttavalta tuntuu, kun voi kertoa pelkäävänsä aivan tavallisia asioita. Hän ottaa käyttöön valkoisen kepin ensi kertaa elämässään.

Mitään kauheuksia ei tapahdu. Voin olla vammaisen. Ihan tavallisella kadulla.

Opaskoira Corky

Kun Kuusisto vähän myöhemmin hankkii opaskoiran, alkaa kokonaan uusi elämä. Opaskoira **Corky** tulee kumppani, jonka myötä Kuusisto kokee merkillisen vapauden.

Olen oppinut kävelemään pystypäin kolmenkymmenenyhdeksän vuoden iässä.

Tovereitteni ja kouluttajien avulla olen tehnyt valinnan ja päättänyt olla oikeasti, voimaperäisesti sokea.

Kuusisto kirjoittaa, etteivät kaikki näkövammaiset suinkaan joudu käymään läpi tällaista pitkää itse-tuntotaistelua. Se oli kuitenkin Kuusiston kohtalo.

Joskus Kuusisto kuvittelee tapavansa nuoremmat minänsä. Hän kertoo heille, että sokeuden avoin myöntäminen on merkinnyt jotakin sellaista, mitä hän ei olisi aikaisemmin voinut edes kuvitella.

Kun tunnustan näkökykyni vähäisyyden, saan siitä voimaa, koska sen jälkeen maailma on avoimempi ja ottaa minut vastaan huomattavasti suopeammin kuin ollessani vielä kätöksessä. Mutta se on myös toisella tavalla vaikeaa. Ihmiset tuijottavat minua kaikkialla, ja toisinaan tunnen hautautuvani taikauksien graffitiin.

Katkelmat Stephen Kuusiston kirjasta *Sokeiden planeetta*. Otava 1998. Suom. Juhani Lindholm. Sokeiden planeetta on luettavissa frontdoor-ohjelman kautta sähköisenä versiona. Kirjasta on tulossa lähiaikoina myös ääni- ja pistekirjaversiot Näkövammaisten kirjastoon.

Kirjailija

Stephen Kuusisto

Anu-Liisa Rönkä

– **S**okeiden planeetan kirjoittaminen oli vaikea työ, sanoo kirjailija **Stephen Kuusisto**. Hän vieraili Helsingissä samaan aikaan kun kirja ilmestyi suomeksi.

Kirjan alkuosa kertoo piinallisen elävästi kirjailijan lapsuudesta, joka oli täynnä kiusaamista, häpeää ja salailua.

– Noiden kokemusten uudelleen eläminen oli tuskallista, Kuusisto sanoo.

Kuusisto aloitti kirjan kirjoittamisen kahdeksan vuotta sitten. Silloin hänen oli tarkoitus tehdä tieteellinen teos – hänen piti selvittää, mitä muinaiset kulttuurit ajattelivat sokeudesta. Kuusisto uskoo näiden myyttien vaikuttavan edelleen siihen, miten ihmiset nykyisin suhtautuvat sokeisiin.

Mutta Kuusisto oli liikaa runoilija ja liian luova tekemään puhdasta tiedettä. Hänen kirjastaan tuli henkilökohtainen kertomus, jossa on vain

mausteena materiaalia tieteellisestä lähestymistavasta. Omaperäinen kirjoitustyyli yhdistää tosiasiat, kokemukset, kuvitelmat, näyt ja tunteet yhdeksi voimakkaaksi kertomukseksi.

Runollista kieltä

Kuusiston teksti on ihmeellisen visuaalista – se täynnä kuvia ja herättää lukijassa vahvoja mielikuvia.

– Se on runollista, sanoo Kuusisto.
– Runot voivat puhua asioista, joita ei voi nähdä. Runo voi antaa tunteen jostakin näkymättömästä ja tehdä sen hyvin todelliseksi. Siinä on runouden taikuus.

Näön asemasta muut aistit merkitsevät paljon Kuusistolle.

– Muisti on tärkeä, muistan esineiden ja paikkojen sijainnin. Myös tuntoaisti on merkityksellinen, tunteen sormenpäiden ja jalkojen avulla. Rakastan ruokaa, ja niinpä minun on harrastettava liikuntaa kaiken aikaa, Kuusisto nauraa.

– Kuuloani käytän tarkkaan. Tun-

Opaskoira Corky muutti Kuusiston elämän. (Kuva: ALR)

nen useita kuurosokeita ja ihailen heitä: he selviävät kahden vamman kanssa. He ovat hyvin sisukasta ja innostavaa porukkaa.

Itsensä hyväksyminen on vaikeaa

Kuusisto sanoo kirjoittaneensa Sokeiden planeetan näkeville, joille hän halusi kertoa jotakin siitä, mitä vamman kanssa elävä henkilö kokee.

– Toisaalta monet sokeat ovat esittäneet kiitoksensa siitä, että olen puhunut asioista, joita hekin ovat kokeneet.

Laajemmin ajatellen Sokeiden planeetta kertoo jokaiselle lukijalle itsensä hyväksymisen vaikeudesta. Länsimaissa elämme yleisen hyvinvoinnin aikaa, mutta meillä on kosolti ongelmia oman itsemme

kanssa: on syömishäiriöitä, masennusta, alkoholi- ja huumeongelmia. Kuusisto kertoo rehellisesti siitä, miten kovan työn takana itsensä hyväksyminen voi olla.

– Siinä työssä kertomukset muiden ihmisten elämästä voivat auttaa.

Stephen Kuusisto on nyt 43-vuotias ja asuu New Yorkissa, Yhdysvalloissa. Hänen mielestään New York on mainio asuinpaikka näkövammaiselle. Siellä on hyvät liikenneyhteydet, ihmisillä on tietoa näkövammaisuudesta ja he ovat avuliaita.

– New York vaikuttaa vaaralliselta elokuvissa, mutta todellisuudessa se on turvallinen kaupunki, Kuusisto vakuuttaa.

Stephen Kuusisto on sukujuuriltaan suomalainen. Kuusiston isänisä oli suomalainen pappi, joka muutti

Yhdysvaltoihin. Kun Kuusisto oli kolmevuotias, hänen perheensä asui jonkin aikaa Helsingissä. Toisen kerran Kuusisto vieraili Helsingissä 70-luvulla Fulbright-apurahan turvin. Hän kertoo tuosta matkasta kirjassaan, ja se on varsin ankeaa luettavaa.

– Se oli elämässäni surullista aikaa. Ympäristö heijasti omaa surullisuuttani, Kuusisto sanoo.

Nyt Helsinki vaikuttaa hänestä paljon miellyttävämmältä ja avoimemmalta kaupungilta. Kaupunki kuulostaa hänestä siltä, kuin täällä soisi musiikki.

– Sataman äänet, veneiden masot tuulessa, suomen ja ruotsin kieli, Kuusisto luettelee. Ne saavat aikaan musikaalisen vaikutelman.

Kuusisto puhuu itsekin jonkin verran suomea. Pieni näyte kertoo varsin sujuvasta kielitaidosta. Kuusisto on opiskellut suomea vieraina kielenä.

Kuusisto on käynyt läpi Iowan yliopiston kirjoittajakoulutuksen ja perehtynyt muun muassa Suomen kirjallisuuteen. Hän on opettanut seitsemän vuotta luovaa kirjoittamista Hobart Collegessa. Vuodesta 1995 lähtien hän on toiminut Yorktown Heightsissa New Yorkin osavaltiossa opaskoirakoulun apulaisjohtajana. Tällä hetkellä hänellä on työn alla kaksi uutta kirjaa.

Sanoilla maalattu maisema

Eero Vartio

Olemme **Leena Honkasen** kanssa tutkineet syntymäsokeiden visuaalista maailmankuvaa. Syntymäsokeaa ympäröi hänelle näkömätön näkyvä maailma, josta on pakko tietää jotakin ja joka on pakko ottaa huomioon.

Miten tieto näkyvästä maailmasta välittyy? Tärkeitä ovat näkevät ystävät, radio, kaunokirjallisuus, tietokirjat, televisio, lehdet ja tietotekniikka. Visuaalinen maailmankuva rakentuu vähitellen. Jotkut asiat ovat erityisen vaikeita käsittää: teatteri, elokuva, arkkitehtuuri, maalaukset tai tähtitaivas, maisema, myrskyävä meri, värit.

Tulkinnoissa ja lisäselvityksissä olemme ottaneet huomioon sen, mitä itse tiedämme näkövammaisuudesta. Leena Honkanen on nykyisin Näkövammaisten Lasten Vanhempien Tuki ry:n toiminnanjohtaja. Aikaisemmin hän työskenteli Näkövammaisten kulttuuripalvelussa.

Minä olen itse ollut näkövammaisen syksystä 1951 ja Näkövammaisten Keskusliiton palveluksessa vuodesta 1972 eri tehtävissä, nykyisin lakimiehenä.

Visuaalisen maailmankuvan ohella on tutkittu haastateltavien lukemista ja kirjoittamisharrastusta. Nyt ilmestyvässä kirjassa on mukana essee vammaisen naisen identiteetistä, syntymäsokean naisen kirjoittama kuvaus uudenvuoden juhlaillasta ja Eero Vartion laatima bibliografia 53 näkövammaisen suomalaiskirjailijan tuotannosta.

Liitteisiin on sijoitettu myös lyhyt katsaus Näkövammaisten kirjaston ja Näkövammaisten kulttuuripalvelun historiaan. Viime mainittu on toiminut tutkimuksen taustayhteisönä.

Tutkimus on tehty opetusministeriön rahoituksella kolmen vuoden aikana. Kirja ilmestyy toukokuussa mustavalkeana. Se on saatavissa myös elektronisena disketillä tai vaikkapa sähköviesteinä. Tässä ovat kirjaa koskevat tiedot:

Leena Honkanen ja Eero Vartio
Sanoilla maalattu maisema
Tutkimus syntymäsokeiden visuaalisesta maailmankuvasta
Imprimatur-kustannus 1998

Hinta 180 mk mustavalkea ja 160 mk elektroninen kirja plus postimaksu

Tilaukset: Eero Vartio

Osoite: Uiskotie 29 00950 Helsinki

Puhelin työhön: (09) 3960 4416

Kotiin: (09) 3252 846

Sähköposti:

Frontdoor: 1:1/133

Internet: eero.vartio@nkl.fi

Uusi suomalaisen viittomakielen perussanakirja

Uusi suomalaisen viittomakielen perussanakirja on valmistumassa. Kirjassa on 700 sivua ja noin 1200 viittoma-artikkelia. Jokainen artikkeli sisältää hakuviittoman, joka esitetään kuvana sekä viittoman suomenkieliset vastineet. Artikkelissa on lisäksi esimerkkilauseita, jotka on käännetty suomeksi sekä kieliopillista tietoa viittomasta.

Kirjan hinta on 490 mk.

Tilaukset: Merja Ojanen

Kuurojen Liitto, PL 57

00401 Helsinki

p. 09 – 5803 481

tp. 09 – 5803 482

sähköposti:

merja.ojanen@kl-deaf.fi

Markka muuttuu euroksi

Anu-Liisa Rönkä

Suomi siirtyy ensi vuoden alussa Euroopan talous- ja rahaliiton Emun kolmanteen vaiheeseen. Kolmannessa vaiheessa on mukana yhteensä yksitoista Euroopan unionin jäsenvaltiota. Maat noudattavat yhteistä talous- ja rahapolitiikkaa. Ne ottavat vähitellen käyttöön yhteisen rahan, euron.

Muodostuva euroalue on yksi maailman kolmesta suuresta talousmahdista Japanin ja Yhdysvaltain rinnalla. Emu-maiden bruttokansantuote on maailman toiseksi suurin Yhdysvaltain jälkeen. Euroalueella asuu yhteensä 290 miljoonaa ihmistä.

Euroraha tulee

Emun kolmas vaihe alkaa tammi-kuussa 1999. Suomen markka kiinnitetään tällöin yhteiseen rahan eli euroon. Yksi euro vastaa vajaata kuutta suomen markkaa. Euro jakaantuu sataan senttiin, joten yksi sentti on arvoltaan vajaat kuusi penniä.

Kiinnittämishetkestä alkaa siirtymäkausi, jonka aikana totutellaan käyttämään euroa markan rinnalla. Käteisrahana käytetään vain markkaa. Rahamarkkinat alkavat toimia euroissa, mutta tavallisen kuluttajan kannalta sillä ei ole juuri merkitystä. Palkat, eläkkeet ja sosiaali-etuudet maksetaan edelleen markkoissa.

Vuoden 1999 alusta kuluttaja voi halutessaan avata euromääräisen tilin, jolloin hän saa tiliotteen euroissa. Eurotilin omistaja voi maksaa laskunsa laskunmaksuautomaattista euroissa. Hän voi maksaa eurolla shekkeinä tai luottokortilla, jos myymälässä on kaksoishinnoittelu.

Eurosetelit ja -kolikot lasketaan liikenteeseen viimeistään tammi-kuussa 2002. Tämän jälkeen markkaa voi käyttää käteisenä euron rinnalla vielä puoli vuotta eli vuoden 2002 kesäkuun loppuun saakka. Rinnakkaiskäytön aikaa voidaan haluttaessa lyhentää.

Tämän jälkeen markat väistyvät käytöstä. Kaikki raha-asiat hoide-

taan euroissa. Euroalueen ainoa virallinen raha on euro. Kansallisia rahoja ei enää käytetä. Yhteisellä eurorahalla voi maksaa kaikissa euroalueen maissa.

Seitsemän seteliä

Eurorahat ovat samannäköisiä kaikissa maissa. Niihin ei tule kansallisia tunnuksia, kuten aluksi aiottiin. Setelisarjaan kuuluu seitsemän eri-arvoista seteliä. Niiden arvot ovat

- 5 euroa = 30 markkaa
- 10 euroa = 60 markkaa
- 20 euroa = 120 markkaa
- 50 euroa = 300 markkaa
- 100 euroa = 600 markkaa
- 200 euroa = 1 200 markkaa
- 500 euroa = 3 000 markkaa

Eriarvoiset eurosetelit ovat eriko-koisia: seteli on sitä suurempi mitä

enemmän sillä on rahallista arvoa. Viiden euron seteli on siis pienin ja 500 euron seteli suurin. Euroseteleissä on kuvia, jotka kuvaavat eurooppalaisen arkkitehtuurin tyyli-
lisuuntia eri aikakausina.

Kahdeksan kolikkoa

Yksi euro jakautuu sataan senttiin. Käyttöön tulee kahdeksan eri-arvoista kolikkoa. Niiden arvot ovat

- 1 sentti = 6 penniä
- 2 senttiä = 12 penniä
- 5 senttiä = 30 penniä
- 10 senttiä = 60 penniä
- 20 senttiä = 1,20 markkaa
- 50 senttiä = 3 markkaa
- 1 euro = 6 markkaa
- 2 euroa = 12 markkaa

Eurorahan symboli on kuin iso C-kirjain, jonka lävistää kaksi vaakasuoraa poikkiviivaa. Se vastaa esimerkiksi dollarin merkkiä \$. Merkki tulee kreikan kielen epsilon eli e-kirjaimesta. Kreikkalaisuudella halutaan viitata eurooppalaisen sivistyksen alkulähteille. Symbolin kaksi poikkiviivaa kuvaavat euroalueen vakautta.

Lähteet: Helsingin Sanomat 1.5.1998, 3.5.1998 sekä Markasta euroon -esite, Suomen Pankki 1997. (Kuva: Suomen Pankki, 1997)

Mitä tiedotus tekee?

Anu-Liisa Rönkä

Suomen Kuurosokeat ry:n tiedotusosasto toimii keskustuimistossa Helsingissä. Tiedotuksessa työskentelee kaksi työntekijää: toimittaja Raili Karisaari ja tiedottaja Anu-Liisa Rönkä.

Tiedotusosasto työskentelee karkeasti jakaen kahdella rintamalla: yhtäältä palvelemme suoraan kuurosokeita ja toisaalta tiedotamme kuurosokeudesta yhteistyötahoille ja suurelle yleisölle.

Palvelutoiminnan tärkeimpiä tuotteita ovat säännöllisesti ilmestyvät lehdet: Kuurosokeiden uutislehti ja Tuntosarvi kaikkine versioineen. Jäsenkirje tehdään neljä kertaa vuodessa. Lisäksi tuotamme muuta materiaalia kuten esitteitä, oppaita ja toimintakalenteria. Tällä hetkellä on työn alla Tulkinkäyttäjän opas, joka valmistuu kesäkuussa.

Tänä vuonna järjestämme kulttuuripäiviä yhteistyössä muun keskustuimiston väen kanssa. Olemme myös kokoamassa kuurosokeiden

Raili ja Anu (Kuva HM)

kirjoittajien runo- ja novellikokoelmaa. Kirjan takia olemme järjestäneet kirjoittajakurssin ja kirjoittamisen etäopetusta halukkaille.

Ulkopuolisille suuntautuva tiedotus tarkoittaa monenlaista työtä: tänä vuonna ilmestyi ensimmäisen kerran Satakieli -lehti joka kertoo kuurosokeudesta ja kuurosokeustyöstä. Lehteä on postitettu kuntien sosiaalityöntekijöille, Kelan toimipisteisiin, seurakuntiin ja monille muille yhteistyökumppaneille. Toimitamme kuurosokeudesta kertovia esitteitä ja oppaita, ylläpidämme yhteyksiä tiedotusvälineisiin, järjestämme tiedotustilaisuuksia ja olemme mukana erilaisissa yhteistyöhankkeissa.

Työviikko 4. - 8.5.-98

Tiedotuksen työviikko ja jokainen työpäivä alkaa sillä, että luemme

sähköpostiin tulleet viestit. Vastamme sähköpostin, tavallisen postin tai puhelimen kautta tulleisiin tiedusteluihin. Aikaa kuluu vastauskirjeiden kirjoittamiseen ja info-pakettien pakkaamiseen.

Uutislehti ja Tuntosarvi

Maanantain toimistopalaverin jälkeen Raili alkoi kerätä tulevan Uutislehden materiaalia. Keskiyöaamuna Uutislehden mustavalkoinen ja pisteversio lähtivät painoon. Sen jälkeen Raili luki lehden kasetille, kopioi ja postitti sen. Torstaina hän pisti lehden sähköpostiin ja lähetti ilmoitukset teksti-televisioon.

Anu-Liisa aloitti Tuntosarven toukokuun numeron tekemisen maanantaina. Työn alla oli edellisellä viikolla tehty haastattelu. Muita juttuja oli ideoitava. Viikon mittaan Anu-Liisa teki vielä huhtikuussa pidetyn kirjoittajakurssin jälkitöitä. Hän lähetti myös etäopetuskirjeet niille kirjoittajille, jotka eivät osallistuneet kurssille.

Raili jatkoi kevätkokouksen tiedotusta. Tiedotus on aloitettu jo huhtikuun puolivälissä, jolloin mietittiin yhdessä puheenjohtajan kanssa sopivaa ajankohtaista aihetta. Esille päätettiin nostaa kantelu, jonka Kynnys ry jätti eduskunnan oikeusasiamiehelle kuntien vammaispal-

velun soveltamisesta. Yhdistyksen johto on halukas kertomaan tiedotusvälineille omia näkemyksiään asiasta. Tällä viikolla Raili otti uudelleen yhteyksiä tiedotusvälineisiin ja kutsui heitä tiedotustilaisuuteen, joka järjestettiin Kouvolassa perjantaina 8.5.

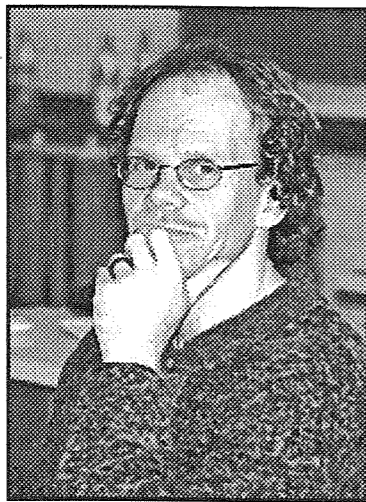
Kevätkokous ja opakirja

Loppuviikolla Anu-Liisa viimeisteli Tulkinkäyttäjän opasta ja kirjoitti muistion opasta tekevän työryhmän kokouksesta. Tuntosarven juttujen kirjoittaminen jatkui koko viikon. Perjantaina Raili lähti Kouvolan kevätkokoukseen ja Anu-Liisa jäi keskustuimistoon taittamaan Tuntosarvea.

Tuntosarven mustavalkoinen ja pisteversio lähtisivät painoon seuraavan viikon keskiviikkona. Sen jälkeen Anu-Liisa ja Raili tekevät materiaalista vielä kasettiversiön, videoversiön yhdessä viittomakielin tulkin kanssa sekä ruotsinkielisen version ruotsiksi käännetystä materiaalista. Ja kun ruotsinkielinen lehti on viimein taitettu, kopioitu ja postitettu, Tuntosarven seuraavan numeron kanssa on jo kova kiire!

Työt ja tekijät -juttusarja kertoo yhdistyksen työntekijöiden töistä. Sarjassa on aiemmin esitelty järjestösihteerin ja aluesihteerin töitä.

Pekka on uusi psykologi

Pekka Niutanen aloitti huhtikuun alussa työnsä psykologina Kuulönäkövammaisten kuntoutumiskeskuksessa Jyväskylässä. Pekan työ sisältää monia tehtäviä: hän muun muassa vastaa kuntoutumiskurssien sisällöstä, toimii kursseilla psykologina, osallistuu kuntoutuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Hän tekee myös kotikuntatyötä sekä osallistuu tiedottamiseen ja kouluttamiseen.

Pekka on aiemmin työskennellyt kehitysvammaisten parissa. Edellinen työpaikka oli kuntoutumis- ja liikuntakeskus Peurungassa. Pekalla ja hänen vaimollaan **Eijalla** on kolme lasta: **Otto** 16, **Silja** 15 ja **Iita** 9 vuotta. Pekka harrastaa liikuntaa, pääasiassa palloilulajeja. Ulkonäöltään psykologimme on hoikka, keskimittainen ja vaalea, kiharatukainen mies. Hänellä on silmälasit sekä ystävällinen ja huumorintajuinen katse.

Terveysaineistoa erityisryhmille

Euroopan laajuinen erityisryhmien terveystasvatusaineiston tuottamista käsittelevä seminaari järjestetään Valkeassa Talossa, Helsingissä 18.-19.9.1998.

Tarkoitus on kartoittaa terveystasvatusaineiston tuottamisen tilannetta EU:n jäsenmaissa. Seminaarissa tuodaan esiin niiden ihmisen ongelmia, jotka eivät voi käyttää normaalia kirjoitettua ja/tai audiovisuaalista terveystasvatusmateriaalia. Näitä ovat muun muassa kuurot, näkövammaiset, kuurosokeat ja puhevammaiset.

Virallinen seminaarikieli on englantia. Tapahtuman yhteyteen järjestetään näyttely, jossa esitellään aiheeseen liittyvää terveystasvatusaineistoa. Seminaarin järjestää Terveystasvatuskeskus. Järjestelytyöryhmässä ovat mukana Näkövammaisten Keskusliitto, Kuurojen Liitto, Kehitysvammaliitto ja Suomen Kuurosokeat.

Lisätietoja: **Raili Karisaari**
Suomen Kuurosokeat ry
Puh. (09) 5495 3522
Tekstipuh. (09) 5495 3526
Fax (09) 5495 3517

Kulttuuripäivät ensi syksynä

Kuurosokeiden kulttuuripäiviä vietetään ensi syksynä 25. - 27.9.1998 Tampereella. Luvassa on erilaiset kulttuuripäivät kuin ennen.

Tänä vuonna on tarkoitus järjestää työpajoja, joihin jokainen voi osallistua oman kiinnostuksensa mukaan. Työpajat ovat keskenään vaihtoehtoisia ja ne ovat käynnissä yhtä aikaa. Yksi henkilö ei siis voi osallistua kaikkiin työpajoihin, vaan on valittava se eniten itseä kiinnostava.

Alustavan suunnitelman mukaan vaihtoehtoina ovat kommunikaatio-työpaja, ruumiin kulttuurin työpaja, käden taitojen työpaja, taiteen ja ilmaisun työpaja, tiedon ja viihteen työpaja sekä nuorten oma työpaja.

Jos Sinulla on ideoita työpajoista tai niiden sisällöistä, ota tuki yhteyttä keskustuomistoon, yhteystiedot tämän jutun lopussa. Kesäkuun Tuntosarvessa on tarkempaa tietoa työpajoihin ilmoittautumisesta.

Kulttuuripäivien työpajat ovat käynnissä perjantaina ja lauantaina 25. - 26.9. Sunnuntaina 27.9. on vuorossa yhteinen tapahtuma, joka pidetään Hervannan elokuvateatterissa.

Sunnuntain tapahtumassa kuullaan ja puhutaan aiheesta *Kuurosokeiden kulttuuri vai monikulttuurisuus*. Tarkoituksena on herätellä keskustelua siitä, minkälaista kuurosokeiden kulttuuri mahtaa olla. Mukana on myös esityksiä. Ja Kulttuuripäivillä valitaan Vuoden Veistos 1998, julkistetaan Vuoden Kirjoittaja sekä uusi runo- ja novellikokoelma.

Tervetuloa mukaan!

Vinkkejä työpajoista ottaa vastaan:
Heikki Majava
Suomen Kuurosokeat ry
Uudenmaankatu 28 A
00120 Helsinki
p. 09-5495 3513
tp. 09-5495 3526

Anu-Liisa Rönkä, p. 09-5495 352,
tp. 09-5495 3526.

Linnanmäki – vanhin ja suosituin

Anu-Liisa Rönkä

Suomen suosituin matkailukohde on Linnanmäen huvipuisto Helsingissä. Linnanmäki on maamme huvipuistoista vanhin ja perinteikäs.

Linnanmäki perustettiin vuonna 1950. Sitä oli perustamassa kuusi lastensuojelujärjestöä. Taustalla oli perinteinen Lasten Päivä, jolla järjestöt olivat keränneet varoja toimintaansa varten. Lasten Päivänä oli järjestetty arpajaisia, tivolia ja muuta toimintaa.

– Varsinkin sotien jälkeen 40-luvulla Lasten Päivät menestyi hyvin, Linnanmäen toimitusjohtaja **Kalle Justander** kertoo.

Järjestöt päättivät perustaa kiinteän huvipuiston, jonka omistajaksi tuli Lasten Päivän Säätiö.

Linnanmäki on edelleen Lasten Päivän Säätiön omistuksessa. Toimintansa tuotolla huvipuisto tukee lastensuojelutyötä. Vuonna 1996 säätiö jakoi tuotostaan yhdeksän miljoonaa markkaa jäsenjärjestöilleen.

Linnanmäki oli pitkään Suomen ainoa huvipuisto. Tampereen Särkänniemi rakennettiin vasta vuonna 1975. Niinpä suomalaisilla ei ollutkaan tuohon aikaan juuri muuta kokemusta huvipuistoista kuin kiertävät tivolit.

Vuoristorata vuodelta 1951

Alkuperäinen Linnanmäki oli erilainen ja pienempi kuin nykyinen. Ihan alkuperäisistä laitteista mitään ei ole enää jäljellä. Vanhimmasta päästä on puinen vuoristorata, joka rakennettiin vuonna 1951.

– Vuoristorata on hyvässä kunnossa. Sitä korjataan joka talvi ja rakennetaan pätkiä uudelleen, Justander kertoo.

Linnanmäki kehittyy koko ajan. Nykyisellään huvipuisto on alkupeleistä värikkäämpi ja täydempi. Linnanmäellä on tilaa 6,5 hehtaaria, eikä enempää tule, joten se on rakennettu niin täyteen kuin mahdollista.

– Kehityksessä seurataan kansainvälistä ideoita, ja sovelletaan niitä Suomeen sopiviksi. Jokainen huvipuisto on oma yksilönsä, Justander sanoo.

Turvallisuus tärkeintä

Linnanmäellä on tällä hetkellä 34 laitetta. Niistä suosituin on perinteikäs vuoristorata. Koko huvipuiston historian aikana vuoristoradalla on sattunut vakava onnettomuus vain kerran, vuonna 1985. Tuolloin henkilö sai turvapuomin auki, nousi seisomaan ja jäi junan alle. Periaatteessa turvapuomia ei ole mahdollista saada auki.

Justander kertoo, että laitteiden turvallisuus on huvipuiston toiminnassa aina etusijalla. Turvallisuus taataan laitehuollon ja henkilökunnan koulutuksen avulla.

Linnanmäeltä löytyy laitteiden lisäksi viisi ravintolaa, kolme peliluolaa, varieteeteatteri Peacock sekä ulkonäyttämö, jota Justander kutsuu koko huvipuiston sydämeksi. Ulkonäyttämöllä on pitkin kesää erilaisia näytöksiä. Päättäjäsissä 6.9. esiintyy Danny. Peacock-teatterissa esiintyy Uusi Iloinen Teatteri. Elokuussa siellä nähdään myös liro Seppäsen esityksiä.

Linnanmäen huvipuistossa on käy-

nyt jo 41 miljoonaa vierasta. Yhden kesän aikana kävijöitä on reilut 900 000. Ennätys on vuodelta 1975, jolloin kävijöitä oli peräti 1,2 miljoonaa.

Linnanmäki sijaitsee keskellä Helsingiä, osoitteessa Tivolikuja 1. Hartwall-areenan pysäköintipaikalta on kuljetus Linnanmäelle 20 minuutin välein. Linnanmäen ilmainen junabussi kulkee stadionin ja vanhan jäähallin parkkialueiden kautta. Perille pääsee myös raitiovaunuilla 3 B, 3 T ja 8 sekä bussilla numero 23.

Aukioloajat

19.5.–15.6. ma–la 13–22, su 13–21
16.6.–17.8. päivittäin klo 13–22
18.8.–24.8. ma–pe klo 16–22, la 13–22, su 13–21
25.8.–31.8. to 16–23, la 13–22, su 13–21
1.9.–7.9. la–su 13–22

Hinnat

Portti
Aikuiset 15,–
6–16-vuotiaat 10,–
Alle 6-vuotiaat maksutta
Laittee: 1–3 lippua
yhden lipun arvo 6,–
Ranneke 80,–
Alle 120 cm 55,–

Ilmapallon historiaa Linnanmäen museossa

Vappupalloja vuodelta 1955. (Kuva Jorma Harju, Helsingin kaupungin-museon kuvakokoelmat)

Linnanmäen lelu- ja leikkimuseossa on kesänäyttely, joka kertoo ilmapallon historiasta. Ilmapallon esi-isät syntyivät muinoin ilmalla täytetyistä eläinten rakoista ja suo- lista. Atsteekki-intiaanit muotoilivat niistä eläinhahmoja uhrilahjoiksi jumalilleen. Myös pyramidien seinistä on löytynyt ilmapalloiksi tulkittuja kuvia.

Ensimmäiset kumiset pallot valmistettiin Lontoon Kuninkaallisessa Akatemiassa vuonna 1824. Varsinaisen läpimurtonsa pallot tekivät Pariisin maailmannäyttelyssä 1889. Suomeen ilmapallot kotiutuivat viime vuosisadan lopulla.

Helsingin Olympiastadionin vihkiäisiä vuonna 1938 juhlisti mahtava ilmapallopäästö. Folioilmapallo oli 1980-luvun taitteen uutuuksena. Sen materiaali syntyi, kun NASA kehitti astronautteille kestäväää ja kevyttä avaruuspukua.

Linnanmäellä vietetään 9.8.98 ilmapallopäivää. Silloin museossa voi testata keuhkojensa toimintakykyä Keuhkovammaliiton mittauslaitteen avulla. Linnanmäen museo on auki 6.9. saakka kuten Linnanmäen huvipuisto. Sen jälkeen vain ke, la ja su 11-16 sekä muina aikoina tilauksesta. Tiedustelut p. (09) 773 99287/Linnanmäen museo.

Suvivirsi soi Kouvolassa

Raili Karisaari

–Joka vuosi taistellaan suurempia määrärahoja sosiaalihuoltoon, kehitysapuun, diakoniatyöhön. Ja aina sama hädän ylijäämä. Entä jos laadittaisiin uudenlainen talousarvio; enemmän hellyyttä, ystävällisyyttä, lämpimiä käsiä. Ja koet-taisiin rakkaudella eikä rahalla.

Näillä sanoilla Kouvolan sosiaali-johtaja **Sakari Laari** toivotti Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenet Kouvolaan pitämään kevätkokousta. Paikalla oli noin 40 yhdistyksen jäsentä.

Kokouspaikka Kouvola-talo oli valoisa ja avara. – Täällä on hyvä liikua, kommentoi eräs kokousvieraista. Pieni kävelymatka majapaikan ja kokouspaikan välillä ei myöskään tuntunut haittaavan. –Tämähan vain piristää, kun on näin kaunis ilmakehä, tuumaili toinen.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Seppo Jurvanen** Lappeenrannasta. Varsinaiset kokousasiat käytiin läpi ennätysajassa, joten muulle keskustelulle jäi tällä kertaa todella runsaasti aikaa.

Hurmaava Antti sai onnittelut Justiinalta. (RK)

Illanvieton ohjelmasta oli huolehtinut Kouvolan kerho. Illan tähti oli taaskin ikinuori **Antti Jäkälä**, joka hiljattain vietti 98-vuotissyntymäpäiväänsä. Hän sai lämpimät onnittelut ja Antti puolestaan toi meidän kuultavaksi kirjoittamansa runon Soittaja ja kuuro. Arpajaiset antoivat illan ohjelmaan vähän jännitystä ja ohjelman lyirisestä (runollisesta) puolesta pitivät huolen **Eine Väisänen, Ritva Soininen ja Vieno Hyttinen**.

Sunnuntaina keskusteltiin vielä syksyllä järjestettävästä kulttuuritahtumasta. Kevätkokous päättyi yhteisesti laulettuun suvivirteeseen. Ja koska oli äitienpäivä, jokainen naispuolinen osanottaja sai punaisen ruusun.